
Лисодєд О. В.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
декан вечірнього факультету, Національ-
ний юридичний університет імені Яросла-
ва Мудрого, Україна, м. Харків*

УСПИХИ «ВЕЛИКОЇ ПРИВАТИЗАЦІЇ В'ЯЗНИЦЬ»

Ліквідувавши Державну пенітенціарну службу України і ставши її правонаступником в частині реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, Міністерство юстиції України зайнялось ревізією об'єктів кримінально-виконавчої системи. На підставі цього, було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. № 396, якою був затверджений Порядок оптимізації діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань, який визначив механізм консервації (розконсервації), ліквідації, а також зміни виду установи виконання покарань.

Зокрема, Порядок передбачає, що: 1) рішення про консервацію слідчого ізолятора, установи виконання покарань може бути прийнято у разі коли наповнення слідчого ізолятора, установи виконання покарань становить менш як 50 відсотків лімітного наповнення; 2) слідчий ізолятор, установу виконання покарань може бути розконсервовано (в тому числі із зміною виду установи виконання покарань) у разі коли загальне наповнення слідчого ізолятора, установи виконання покарань становить більш як 80 відсотків лімітного наповнення; 3) рішення про ліквідацію

слідчого ізолятора, установи виконання покарань може бути прийнято у зв'язку з непридатністю для подальшого використання або за умови, що відновлення будівель та споруд слідчого ізолятора, установи виконання покарань є неможливим або економічно недоцільним [1].

На виконання цієї постанови Міністерство юстиції України протягом останніх 4 років вже законсервувало 27 установ виконання покарань, а також запланувало консервацію щонайменше ще 8 установ [2] та розпродаж установ виконання покарань, які не використовуються за призначенням, так як на їх утримання витрачається щороку близько 150 млн. грн. У планах Міністерства юстиції України на найближчі 3 роки – виставити на аукціон близько 30 закритих установ виконання покарань і щонайменше 6 з них – уже цього року [3]. Цю діяльність Міністерство юстиції України у засобах масової інформації назвало «великою приватизацією в'язниць».

Розпродаж установ виконання покарань за баченням Міністерства юстиції України буде виглядати наступним чином: 1) продаються установи виконання покарань, які не використовуються, але кошти на їх охорону витрачаються; 2) оптимізується мережа існуючих установ виконання покарань, консервуються і продаються ще до десяти поки що функціонуючих установ виконання покарань; 3) обираються міста, у яких слідчі ізолятори будуть виводитися із центральних частин міста у промислову зону або взагалі за межі міста; 4) проєктуються та будуються перші нові та сучасні слідчі ізолятори на околицях чи за межами міст; 5) вводяться в дію нові слідчі ізолятори і продаються існуючі слідчі ізолятори; 6) розпочинається будівництво або реконструкція існуючих установ виконання покарань [4]. Передбачається, що 70% надходжень від продажу установ виконання покарань і слідчих ізоляторів будуть направлятися у спецфонд і використовуватися у подальшому на нове будівництво і реконструкцію старої інфраструктури, а 30% – у загальні доходи державного бюджету.

Реалізуючи ці наміри, на перший аукціон у 2021 р. Міністерство юстиції України виставило майно державної установи «Ірпінський виправний центр (№ 132)» (смт Коцюбинське Київської обл.) за ціною 220,2 млн. грн. Проте аукціон не відбувся із-за відсутності

покупців, у зв'язку з чим Міністерство планує виставити цю установу на аукціон повторно, але вже за ціною 101,1 млн. грн. [5].

На другий аукціон Міністерство юстиції України виставило двома лотами майно державної установи «Львівська виправна колонія (№ 48)» (м. Львів) за ціною 132,7 млн. грн. і 3,4 млн. грн. У продажі першого лота прийняло участь 7 покупців, його ціна виросла майже в 3 рази і він був проданий за 377,5 млн. грн. У продажі другого лота прийняло участь 9 покупців, його ціна виросла майже в 9 разів і він проданий за 30 млн. грн. [6]. В цілому майно цієї установи було продано за 407,5 млн. грн., що Міністерство юстиції України оцінило і розрекламувало як великий успіх і вже виставило на аукціон майно державної установи «Південна виправна колонія (№ 51)» (м. Одеса) за ціною 222,3 млн. грн. [7].

Але ж 405,7 млн. грн. на сьогодні – це лише 15 млн. дол. США. Для прикладу, нагадаємо, що взірцева для всієї Європи норвезька тюрма «Халден», яка була побудована у 2010 р. з лімітом наповнення 248-252 засуджених, обійшлась Норвегії у 252 млн. дол., така ж тюрма «Сторстрем», яка була побудована у 2017 р. з лімітом наповнення 250 засуджених, коштувала для Данії 160 млн. дол. Кошторис нової сучасної тюрми на рівні європейських стандартів у Латвії, будівництво якої повинно було розпочатись поблизу м. Ліспая з лімітом наповнення 1200 засуджених, у 2013 р. склав 74 млн. євро, але реальне будівництво цієї тюрми розпочалось тільки у 2019 р. вже з кошторисом 113,6 млн. євро і запрацює вона к найкращому випадку тільки наприкінці 2023 р. Будівництво нового слідчого ізолятора «Кресты-2» з лімітом наповнення 4 тис. осіб на околиці м. Санкт-Петербург, замість ще царського ізолятора «Кресты», який знаходиться у центрі міста, коштувало Росії 12 млрд. рублів. Його будівництво розпочалось у 2007 р. і повинно було закінчитись у 2013 р., але перших підслідних він прийняв тільки наприкінці 2017 р. Будівництво супроводжувалось низкою корупційних скандалів, шахрайством і навіть вбивством офіцера Федеральної служби виконання покарань Росії.

Тобто будівництво чи то слідчих ізоляторів, чи то тюрем – це досить дороге задоволення. І якщо ми будемо продавати установи виконання покарань по 15 млн. дол., то коштів вистачить хіба що на 2-3 тюрми, а цього замало для України, виходячи із реальної

криміногенної обстановки в країні. Можливо стартова ціна продажу установ виконання покарань є занадто низькою, а можливо вона штучно занижується. Незрозуміло у якому спецфонді будуть акумулюватися отримані від продажу кошти, хто і як ними буде керувати, коли почнеться перше будівництво і чи будуть на той час у цьому спецфонді необхідні кошти. Адже розпродаж державного майна – це «неоране поле» як для організованої економічної злочинності, так і для корупції. Вбачається, що відповіді на ці питання повинно надати новостворене Бюро економічної безпеки України, головним завданням якого повинна стати протидія правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.

Література:

1. Про порядок оптимізації діяльності слідчих ізоляторів, установ виконання покарань та підприємств установ виконання покарань: постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. № 396. *Офіційний вісник України*. 2017. № 49. Ст. 1518.

2. Реформування пенітенціарної системи України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-prava-ta-borotba-z-korupciyeyu/reformuvannya-sistemi-probaciyi-ta-resocializaciya> (дата звернення: 09.09.2021).

3. Велика приватизація в'язниць: навіщо продавати занедбані тюрми? URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/velika-privatizatsiya-vyaznits-navischo-prodavati-zanedbani-tyurmi> (дата звернення: 09.09.2021).

4. Денис Малуська: розпочинаємо великий розпродаж в'язниць. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/denis-malyuska-rozpochinaemo-velikiy-rozprodaj-vyaznits> (дата звернення: 09.09.2021).

5. Мін'юст переніс продаж Ірпінського виправного центру через неподання заяв. URL: <https://mind.ua/news/20223409-minyust-perenis-prodazh-irpinskogo-vipravnogo-centru-cherez-nepodannya-zayav> (дата звернення: 09.09.2021).

6. Міністр юстиції повідомив про перший продаж колонії в Україні. URL: <https://www.dw.com/uk/ministr-yustytysii-povidomyv-pro-pershyi-prodazh-kolonii-v-ukraini/a-57770222> (дата звернення: 09.09.2021).

7. Мін'юст виставив на продаж комплекс Південної виправної колонії № 51. URL: <https://mind.ua/news/20226531-minand700yust-vistaviv-na-prodazh-kompleks-pivdennoyi-vipravnoyi-koloniyi-51> (дата звернення: 09.09.2021).

ЗАХИСТ ЕКОНОМІКИ ВІД ВПЛИВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

*Збірник тез панельної дискусії
V Харківського міжнародного юридичного форуму*

(м. Харків, 20 вересня 2021 р.)

Харків
«Юрайт»
2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ПАНЕЛЬНОЇ ДИСКУСІЇ:

Гетьман Анатолій Павлович – ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор академік Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України

Катамадзе Григол Шалвович – Надзвичайний і Повноважний Посол, Президент Асоціації платників податків України, Віце-президент Європейської Асоціації платників податків, кандидат юридичних наук

Гацелюк Віталій Олександрович - Національний менеджер програм з питань правової реформи Координатора проектів ОБСЄ в Україні, кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України

Головкін Богдан Миколайович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України

Лисодєд Олександр Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент

Таволжанський Олексій Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент

Сметаніна Наталія Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент

Новіков Олег Володимирович – кандидат юридичних наук

Кулик Катерина Дмитрівна – кандидат юридичних наук

Остапко Ксенія Сергіївна – кандидат юридичних наук

3 38 **Захист економіки від впливу організованої злочинності: збірник тез панельної дискусії V Харківського міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 20 вересня 2021 р.). Харків: Юрайт, 2021. 260 с.**

ISBN 978-966-2740-25-1

Матеріали викладено в авторській редакції з незначною коректурою. Відповідальність за їхню якість, достовірність, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та інформацію для службового користування, несуть автори.

ISBN 978-966-2740-25-1

УДК 343.9.02:330
© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2021
© «Юрайт», оформлення, 2021